

2021-11-29

Till
Kommunstyrelsen
Kommunfullmäktige för kännedom

Granskning av manuella betalningar

Ernst & Young AB (EY) har på uppdrag av de förtroendevalda revisorerna genomfört en granskning med syfte att bedöma om kommunstyrelsen säkerställer en ändamålsenlig styrning och uppföljning av kommunens hantering av manuella utbetalningar.

Den sammanfattande bedömningen är att kommunstyrelsen inte fullt ut säkerställer en ändamålsenlig styrning och uppföljning av kommunens hantering av manuella utbetalningar. I granskningen görs bedömningen att kommunen bör se över de dokumenterade rutinerna för manuella utbetalningar för att säkerställa såväl tillräcklig kontroll som en enhetlig hantering. Bedömningen görs mot bakgrund av att inhämtad processbeskrivning inte beskriver vilka underlag som krävs för att göra en manuell utbetalning. Genomförd stickprovskontroll visar att det finns en variation i utbetalningarna avseende underlag, dokumentation och attestering.

Det är positivt att det har skett en begränsning i antal anställda som genomför manuella betalningar. De olika typer av manuella utbetalningar som identifierats under intervjuer och som bokförs löpande under verksamhetsåret stämmer överens med stickprovskontroll som granskats.

I granskningen lämnas följande rekommendationer till kommunstyrelsen:

- Säkerställa att det finns dokumenterade rutiner som tydliggör vilket underlag som krävs vid manuella utbetalningar.
- Överväg att uppdatera den interna kontrollplanen så den omfattar manuella utbetalningar med stickprovskontroller.
- Upprätta en samlad portal för gällande attestanter för att säkerställa att rätt personer attesterar utbetalningarna. Även ersättare bör finnas med.
- Kommunen bör undersöka om det finns möjlighet att attestera manuella transaktioner i redovisningssystemet.
- Signaturlista bör införas om attest endast sker på dokumenten och inte kan ske i redovisningssystemet.

Vi ställer oss bakom granskningens slutsatser och rekommendationer och överlämnar härmed granskningen. Vi önskar svar på rapportens rekommendationer samt vilka åtgärder ni planerar att vidta senast den 3 mars 2022.

För Västerviks kommuns revisorer

Britt-Louise Åberg Källmark
Ordförande

Lennart Petersson
Vice ordförande

Bilaga: Granskningsrapport – Granskning av manuella betalningar

Granskning av manuella betalningar

Harald Justegård, Hanna Strandberg,
Helena Patrikson
29 November 2021

Sammanfattning

Vi bedömer att kommunstyrelsen inte fullt ut säkerställer en ändamålsenlig styrning och uppföljning av kommunens hantering av manuella utbetalningar.

I granskningen besvaras två revisionsfrågor. I nedanstående tabell framgår huruvida revisionsfrågorna bedöms vara helt, delvis eller ej uppfyllda. För närmare beskrivning av bedömning se sida 10.

Helt uppfyllt	Grönt	
Delvis uppfyllt	Gult	
Ej uppfyllt	Rött	

Revisionsfråga		Bedömning
Vilka olika typer av manuella utbetalningar förekommer?	_____	Frågan är av beskrivande karaktär och det finns därmed ingen bedömning. Se s. 5
Är den interna kontrollen för dessa utbetalningar tillräcklig?		Delvis

Kommunstyrelsen rekommenderas att:

- Säkerställa att det finns dokumenterade rutiner som tydliggör vilket underlag som krävs vid manuella utbetalningar.
- Överväg att uppdatera den interna kontrollplanen så den omfattar manuella utbetalningar med stickprovskontroller.
- Upprätta en samlad portal för gällande attestanter för att säkerställa att rätt personer attesterar utbetalningarna. Även ersättare bör finnas med.
- Kommunen bör undersöka om det finns möjlighet att attestera manuella transaktioner i redovisningssystemet.
- Signaturlista bör införas om attest endast sker på dokumenten och inte kan ske i redovisningssystemet.

Bakgrund och syfte

Bakgrund

I kommunallagen framgår att kommuner och regioner ska förvalta sina medel så att god avkastning för och betryggande säkerhet kan tillgodoses. Det innebär att utbetalningar bara ska ske för godkända och beslutade händelser eller ändamål.

Västerviks kommun betalar ut stora belopp varje år och det är därför viktigt att det finns rutiner med god intern kontroll för alla olika typer av utbetalningar.

Manuella utbetalningar, dvs utbetalningar som inte genereras via standardsystem exempelvis leverantörsreskontra, faktureringsystem eller lönesystem, kan innebära en större risk för fel. Med bakgrund av revisorernas risk- och väsentlighetsbedömning har hanteringen av manuella utbetalningar identifierats som ett väsentligt område att granska.

Syfte och frågeställningar

Granskningen har syftat till att bedöma om kommunstyrelsen säkerställer en ändamålsenlig styrning och uppföljning av kommunens hantering av manuella utbetalningar.

- I granskningen besvaras följande revisionsfrågor:
- ▶ Vilka olika typer av manuella utbetalningar förekommer?
 - ▶ Är den interna kontrollen för dessa utbetalningar tillräcklig?

Revisionskriterier

Granskningen utgår från följande revisionskriterier:

- ▶ Kommunallagen
- ▶ Lagen om kommunal bokföring och redovisning
- ▶ Västerviks kommuns riktlinjer för attest och utbetalningar

Metod och avgränsning

Metod

Granskningen har utförts genom intervjuer med kommunstyrelsens förvaltning samt socialförvaltningen för kartläggning av rutinen kring hantering av manuella utbetalningar. Vidare har dokumenterade rutiner och riktlinjer avseende hantering manuella utbetalningar analyserats. Därutöver har en substansgranskning i form av stickprovskontroll har genomförts. Ett antal transaktioner har stämts av mot upprättade verifikationer för att därefter kontrolleras avseende om underlag från bank bekräftar transaktionen. Slutligen har de granskade transaktionerna följts upp mot underlag för att bedöma om attest har skett i enlighet med kommunens riktlinjer samt om det finns en tillräcklig kontroll innan utbetalning.

Samtliga intervjuade har beretts tillfälle att sakgranska rapporten. Granskningsperiod är avgränsat till januari 2021 - augusti 2021 avseende urval för stickprovskontroller. Granskningen är genomförd mellan september - november 2021.

Stickprov

Analys av transaktioner

Intervjuer

lakttagelser

➤ Vilka typer av manuella utbetalningar förekommer?

Flertalet manuella utbetalningar sker till angivet bankkontonummer eller med utbetalningsavisering. Utbetalningarna hanteras överlag inte i flödet för reskontran och utbetalas därmed inte genom filöverföringar.

Det sker kontinuerliga manuella utbetalningar avseende:

- Bidrag till föreningar
- Räntor/avgifter till leverantörer vid försenad betalning
- Löneutmätning
- Avgifter till länsstyrelsen
- Kostnadsersättning till elever
- Dubbelbetalda kundfakturor där återbetalning sker
- Dödsboendehantering såsom återbetalning av hyresfaktura
- Sekretessbelagda fakturor, exempelvis försäkringskassan

➤ Vilka anställda har möjlighet att hantera manuella utbetalningar?

Det är färre än 15 anställda inom kommunen som hanterar manuella utbetalningar. Utbetalningarna sker huvudsakligen inom kommunstyrelsens förvaltning samt inom socialförvaltningen. Inom kommunstyrelsens förvaltning sker utbetalningarna inom ekonomiservice och arbete/kompetens.

lakttagelser

➤ Är den interna kontrollen för dessa utbetalningar tillräcklig?

Granskarna har tagit del av följande dokumenterade rutiner/processer i samband med utförd granskning;

- Direktutbetalning - intern handhavareinstruktion från 2020-12-15. Belyser hur direktutbetalningar ska hanteras och läggas upp i ekonomisystemet.
- Attestflöde exporterat från affärssystemet. Dokumentet visar ansvarsfördelning, vilka som har beslutsattest samt beloppsgränser för attestanterna.
- Bankbehörigheter - Fastställd av kommunstyrelsen med senast ändring 2021-05-18 av kommundirektören. Det finns 11 anställda som har behörighet att göra manuella utbetalningar. Dualitet vid utbetalning krävs med 2 i förening.

Kommunstyrelsens interkontrollplan innehåller inget kontrollområde avseende manuella utbetalningar. Det sker inga systematiska kontroller av manuella utbetalningar.

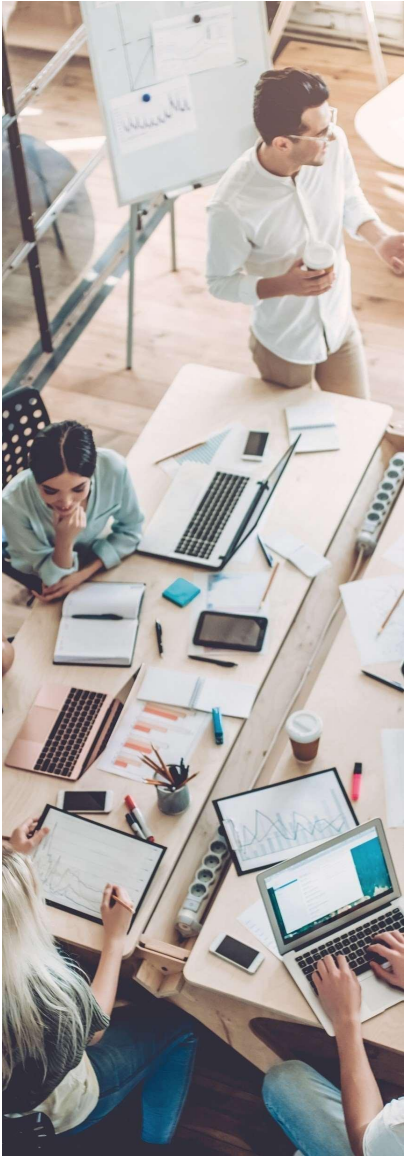
För att bedöma huruvida kommunens interna kontroll för manuella utbetalningar är tillräckliga har erhållna underlag och svar från kommunen testats mot ett slumpmässigt urval verifikationer.

Substansgranskningsåtgärder - stickprovskontroll manuella utbetalningar

Typ av transaktion	Antal stickprov	Verifikation emot huvudbok	Attestering av verifikation	Utbetalnings-underlag från bank
Bidrag / Stöd	6 stickprov	Verifikationer avstämda emot huvudbok. Innehåller erforderliga underlag.	Gransknings- och beslutsattesterade, totalt 2 attestanter. Beslutsattest avstämd emot attestförordning.	Avstämda mot betalningsspecifikation Nordea.
Ersättning/ stipendium	5 stickprov	Verifikationer avstämda emot huvudbok. Innehåller erforderliga underlag.	Gransknings- och beslutsattesterade, totalt 2 attestanter. Beslutsattest avstämd emot attestförordning.	Avstämda mot betalningsspecifikation Nordea.
Återbetalning/ Rättelser	3 stickprov	Verifikationer avstämda emot huvudbok. Rättelser innehåller erforderliga underlag. Återbetalning innehåller enbart plusgirokoutdrag.	Rättelser innehåller Gransknings- och beslutsattest, totalt 2 attestanter. Beslutsattest avstämd emot attestförordning. Återbetalning innehåller enbart granskningsattest, ej kunnat stämma av emot attestförordning.	Avstämda mot betalningsspecifikation Nordea.

Substansgranskningsåtgärder - stickprovskontroll manuella utbetalningar

Typ av transaktion	Antal stickprov	Verifikation emot huvudbok	Attestering av verifikation	Utbetalnings-underlag från bank
Assistens-ersättning	3 stickprov	Verifikationer avstämda emot huvudbok. Innehåller faktura försäkringskassan.	Gransknings- och beslutsattesterade, totalt 2 attestanter. Beslutsattest avstämd emot attestförordning.	Avstämda mot betalningsspecifikation Nordea.
Omsorgsavgift / Vårdavgift	8 stickprov	Verifikationer avstämda emot huvudbok. Innehåller fakturaunderlag.	Gransknings- och beslutsattesterade, totalt 2 attestanter. Beslutsattest avstämd emot attestförordning.	Avstämda mot betalningsspecifikation Nordea.
Övriga kostnader	5 stickprov	Verifikationer avstämda emot huvudbok. Innehåller underlag. Ett av stickprov avser "personligt utlägg - festival street art". Det framgår inte mer ingående vad utlægget avser.	Gransknings- och beslutsattesterade, totalt 2 attestanter. Beslutsattest avstämd emot attestförordning. 1 stickprov saknar beslutsattest.	Avstämda mot betalningsspecifikation Nordea.

Kommentar stickprovskontroll

Verifikationsunderlagen skiljer sig åt avseende om försättssida och kontrollsummering bifogas. Det finns en variation i vilka underlag som tillhör verifikationerna.

Majoriteten av underlagen har en tabell för attestering, i undantagsfall har attester avsett signerat avtal till verifikation.

Signaturer vid attestering har av granskarna behövts följas upp med ekonomiservice då signaturlista saknats.

Stickprov på transaktioner via balanskonto 29970 (Ej konterad intäkt kassan) och bank avseende rättelse återbetalning till kund har ingen beslutsattest. Det finns ingen som har ett samlat ansvar för kontot.

I ett av stickproven noterades att utbetalningen var attesterad av en person som inte återfinns i listan över attestanter från affärssystemet. Utbetalningen var attesterad av en ersättare. Affärssystemets lista över attestanter innehåller inte ersättare för attestanterna. Ersättarna framgår av ett separat beslut.

Kommunens attestreglemente är för resultatkonton och det innebär att konteringar mellan balanskonton inte är behandlat i reglementet.

Bedömning

Vi bedömer att kommunstyrelsen inte fullt ut säkerställer en ändamålsenlig styrning och uppföljning av kommunens hantering av manuella utbetalningar.

Vi bedömer att Västervik kommun bör se över de dokumenterade rutinerna för manuella utbetalningar för att säkerställa såväl tillräcklig kontroll som en enhetlig hantering. Bedömningen görs mot bakgrund av att inhämtad processbeskrivning inte beskriver vilka underlag som krävs för att göra en manuell utbetalning. Genomförd stickprovskontroll visar att det finns en variation i utbetalningarna avseende underlag, dokumentation och attestering. En enhetlig dokumentation och hantering fyller en central roll i att kunna göra löpande uppföljningar och därmed stärka den interna kontrollen.

Balanskonto 29970 som används vid felbetalningar av lägre belopp ingår inte i attestflödet och genererar därför ingen beslutsattest i de stickprov som kontrollerats. Risken för felaktigheter ökar när manuella bokningar inte ingår i attestflödet.

Det är positivt att det har skett en begränsning i antal anställda som genomför manuella betalningar. De olika typer av manuella utbetalningar som identifierats under intervjuer och som bokförs löpande under verksamhetsåret stämmer överens med stickprovskontroll som granskats.

Rekommendationer

Kommunstyrelsen rekommenderas att:

- ▶ Säkerställa att det finns dokumenterade rutiner som tydliggör vilket underlag som krävs vid manuella utbetalningar.
- ▶ Överväg att uppdatera den interna kontrollplanen så att den omfattar manuella utbetalningar med stickprovskontroller.
- ▶ Upprätta en samlad portal för gällande attestanter för att säkerställa att rätt personer attesterar utbetalningarna. Även ersättare bör finnas med.
- ▶ Kommunen bör undersöka om det finns möjlighet att attestera manuella transaktioner i redovisningssystemet.
- ▶ Signaturlista bör införas om attest endast sker på dokumenten och inte kan ske i redovisningssystemet.